

Velja po pošti:

Za celo leto naprej K 26.—
za pol leta » » » 13.—
za četrt » » » 6:50
za en mesec » » » 2:20
za Nemčijo ocelotno » 29.—
za ostalo inozemstvo » 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej K 22:40
za pol leta » » » 11:20
za četrt » » » 5:80
za en mesec » » » 1:90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat » 13 »
za trikrat » 10 »
za več kot trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust

Izhaja:

vsak dan, izvenredni nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kako postopajo c. kr. uradi na Koroškem.

Koroška zavzema v naši državi v istini izjemno stališče. Nikjer drugod bi ne bilo mogoče postopati c. kr. oblastim tako, kakor se to godi na Koroškem. V vseh uradih sedijo najzagrizenejši nemško - nacionálni uradniki. Društvo teh uradnikov skrbi, da se ne vrine v kak urad kak Slovence. Kar je še v uradih nastavljenih Slovencev, jih nameravajo v bodoče nadomestiti s »kurzovci«. Nemški uradniki se mnogoštevilno učijo slovenščine, seveda z namenom, da izpodrinejo še tistih par slovenskih uradnikov, in ko bodo zasedli njihova mesta, v nobenem uradu ne bodo hoteli znati več slovenski. Centralna vlada pa bo zagotavljala, kako da je uradična Slovincem in da so v vseh uradih nastavljeni — Slovenci. Le ob takih razmerah je mogoče, da postopajo na Koroškem oblasti od deželnega predsednika do zadnjega nemškutarskega župana s Slovenci, n. pr. sledeče:

Kakor znano, je bila leta 1903. na Koroškem velika povodenj, ki je naredila mnogo škodo, zlasti v Ukvah v Kanalski dolini. Za delavce, ki so popravljali v Ukvah škodo, je dala vlada postaviti dve baraki. Ukovski občinski predstavnik je v imenu beljaškega okrajnega glavarja Schusterja napravil s posestnikom Fr. Janahom najemninsko pogodbo za zemljišče, kjer so postavili potem ti baraki za delavce. Najemnina za to zemljišče je znašala za pet let 890 K, od katerih je bilo poravnanih 120 K, ostalih 770 K pa je morala v slovenskih rokah se nahajajoča ukovska — soseska poravnati. Soseske so neke, za Koroško specifične gospodarske korporacije, ki so glasom zakona od občin popolnoma neodvisne. Nihče prej ni vprašal zastopnikov ukovske soseske, da, niti ne kakega v soseski se nahajajočega posestnika, ali bo morda soseska voljna plačati najemnino za zemljišče, ali ne. Razume se, da se je soseska branila plačati najemnino in se je pritožila na deželni odbor in na deželno vlado. Deželni odbor na pritožbo sploh ni dal nobenega odgovora, deželna vlada pa je odločila, da

mora plačati najemnino ukovska soseska, utemeljuje to s tem, da je faktično izplačala soseska leta 1905., 1907. in 1908. skupaj 770 K. Istina pa je, da soseska tega denarja nikdar ni izplačala, ampak je ukovski župan z nemškutarskim občinskim odborom popolnoma samovoljno izposodil tistih 770 kron in jih zaračunal — ne občini — ampak soseski, ki ga kot neodvisna korporacija popolnoma nič ne briga. To je samo ena praska ukovske soseske z oblastmi, ki so delale soseski sitnosti in ji napravljale dolgove. Ker pa se je odločna soseska branila, v kar je bila seveda popolnoma upravičena, je naredila c. kr. deželna agrarna komisija vsemu konec s tem, da je soseskin odbor kratkoma — razpustila in je ta razpust utemeljevala s trditvijo, da je v soseski slabo gospodarstvo in nered. Temu nasproti pribijemo, da ima soseska po zadnjem soseskinem računu kljub velikim stroškom 745 K 12 vin. prebitka; če pa je pri soseski sploh govoriti o kakem neredu, je le to nered, da se sme v soseskine zadeve mešati po naročilu višjih oblasti občina, ki jo soseskine zadeve popolnoma nič ne brigajo.

Državni zbor.

Dunaj, 9. sušca 1910.

Finančni načrt.

Začetkom današnje seje se je oglašil za besedo finančni minister vitez Bilinski, ki je zagovarjal svoj finančni načrt. Rekel je med drugim: Že lani v aprilu je vlada predložila zbornici svoj prvi finančni načrt. Predlagala je zvišanje davka od piva, žganja in dedščin. Z višjimi dohodki v okroglem znesku 30 milijonov je vlada nameravala v prvi vrsti deželam odkazati večje prispevke. Pozneje je vlada predložila dva načrta, s katerima bi se zvišala dohodarina in davek od dividend. Zbornica pa ni rešila vladnih načrtov in tako je prišla finančna katastrofa v posameznih deželah, v najvišji meri na Češkem.

Mejtem je vlada predložila državni proračun, ki izkaže od 70 milijonov kron primanjkljaja. Poleg tega je vlada umaknila svojo predlogo za zvišanje davka od piva, ker se je prepričala, da ne dobi večine. Pač pa so mnogi deželni zbori zvišali deželne naklade na

pivo in zdaj imajo »mačka« tisti, ki so se upirali višjemu državnemu davku od piva. Pa tudi vlada je v zadregi, ker nima zadostnih sredstev v pokritje državnih izdatkov in se skoraj vse stranke izjavljajo proti novemu finančnemu načrtu. Seveda, nov ali višji davek nikomur ni simpatičen. Najhujši odpor je proti reformi vinskega davka. Konečno naglašja finančni minister, da so prazne državne blagajne, katere je treba ojačiti z novim državnim posojilom.

Novo posojilo.

Danes je bila v zbornici razdeljena vladna predloga z dvema paragrafoma. Finančni minister zahteva, naj se mu dovoli, da sme najeti novo državno posojilo v skupnem znesku 181,740.000 K. Vlada utemeljuje svojo zahtevo: 1. Delegaciji sta že leta 1908. dovolili 15 milijonov za topničarsko orožje. Po kvoti odpade na Avstrijo 9,540.000 K. Že leta 1902 sta delegaciji za armado in mornarico dovolili 370,956.000 K. Od te vsote odpade na Avstrijo 242,167.136 K. V pokritje te potrebe vlada z zakonom z dne 19. svečana 1907 najela posojilo 141,811.400 K. Ker pa je vlada iz tekočih dohodkov pokrila 90,815.736 kron, torej preostaja še gori navedenih 9,540.000 K primanjkljaja. 2. Vsled nemirov ob južni meji države koncem leta 1908. in začetkom leta 1909. je bilo treba za armado izdati velike vsote. Samo za deželno brambo je vlada izdala 22,200.000 kron. Za mornarico je vlada tudi izdala precej milijonov iz tekočih dohodkov. Te izdatke bi morali delegaciji dovoliti. Ker pa je lani zaradi ogrske krize izostalo delegacijsko zasedanje, je vlada prisiljena od parlamenta si izposlovati pooblastilo za novo državno posojilo v skupnem znesku 181,740.000 kron. Državni blagajni bi povrnila 150.000.000 K, z ostalo vsoto 31.740.000 K bi pokrila izdatek za topničarstvo in mornarico.

Danes je baron Bienenrth povabil v posvete zastopnike »Slovanske Jednote«. Gotovo hoče ministrski predsednik izvedeti od »Slovanske Jednote«, ali bi ne ugovarjala, da zbornica še pred velikonočnimi prazniki dovoli novo državno posojilo. Tudi predsednik zbornice dr. Pattai je danes zvečer zbral načelnike klubov, da določijo dnevni red, kakor ga želi vlada. V trenutku ni še znano, kaj so baronu Bienenrthu odgovorili zastopniki »Slovan-

ske Jednote«. Ker pa je ta v opoziciji proti vladi, smemo sklepati, da stvar ne pojde gladko. Sedaj je jasno, da vlada ne pride iz zagate brez zanesljive delovne večine. In brez »Slovanske Jednote« vlada tudi več ne dobi večine. Torej vladi ne preostaja drugega, nego demisijska in sestava novega kabineta. Baron Bienenrth se moti, da dobi večino, ako izpopolni svoj sedanji kabinet s češkim in nemškim ministrom rojakom. Nemška liberalna zveza sicer sili v ministrskega predsednika, da takoj imenuje nemškega ministra in tako vzdrži sedanji vladni sistem. Med češkimi poslanci pa gotovo ne dobi moza, ki bi sedaj pred temeljito rekonstrukcijo oblekel ministrski frak. Poljski klub pa je v zadnjem času dovolj jasno baronu Bienenrthu označil svoje protivno stališče. Ako baron Bienenrth hitro ne presedla, utegne zamuditi pravi čas.

Vinski davek.

Danes so se zopet zbrali poslanci, ki zastopajo vinorodne pokrajine, da protestujejo proti reformi vinskega davka, kakor jo namerava vlada. Izvoljena je bila deputacija, ki naj pojasni finančnemu ministru, da je že večina v zbornici zagotovljena proti temu načrtu.

Notranji položaj.

Bienenrth in »Slovanska Unija«. — Klubovi načelniki. — Nemci. — Velikonočne parlamentarne počitnice.

Včeraj popoldne je imela »Slovanska Unija« z ministrskim predsednikom razgovor o političnem položaju. Po poročilih iz nemških virov je Bienenrth razmotril vprašanje o parlamentarnem postopanju z vladnimi predlogami o jezikovni uporabi in o razdelitvi okrožij na Češkem. Člani »Slovanske Unije« so izrazili svoje načelno stališče. Trdi se, da je izjavila »Slovanska Unija«, da ne more dopustiti, da se nakažejo narodne predloge državnozbornemu odseku, ker bi to pomenjalo formelen uspeh Nemcev. Kar se tiče imenovanja ministrov, zastopa »Unija« stališče, da mora biti razmerje med Nemci in Slovani tako urejeno, da dobe Nemci 6 in Slovani 6 ministrov. Kar se tiče zasedanja češkega deželnega zbora, je »Slovanska Unija« izjavila, da je pripravljena pod

LISTEK.

Koncert „Glasbene Mstice“.

Vtis včerašnjega koncerta je bil v celoti veličasten. Ne toliko vsled preobširnega programa ali vsled neoporečne svetovno glasbene vrednosti posameznih del, temveč vsled tega, ker je ta koncert bil eklatanten dokaz, da je slovenska glasba nekaj let sem storila v produkciji velik korak naprej in se asimilirala pojavom v svetovni glasbeni literaturi. Tega veličastnega, vsakega Slovence z radostjo in ponosom navdajajočega vtisa niti niso motile nemške pesmi, odnosno odlomki iz tujih oper, katere sta prednašala povabljeni solista, dasi bi bile tudi tu konsekvantno na mestu slovenske piece.

Največ zanimanja je prej kot slej vzbujalo p. Hugolina Sattnerja delo »Jeftejeva prisega«. G. skladatelj je sprejel spontane ovacije vsega, veliko »Unionovo« dvorano polnečega občinstva, sijajna priča, da je njegov umotvor imponiral. O delu samem velja to-le: Besedilo te Gregorčičeve pesnitve in njega oblika stavi skladatelju mnoge težkoče, kadar razglablja o potezah, katere so potrebne, če se naj prezentira skladba v jednotnosti. In res je g. skladatelj zasnoval sedem delov, katerih

vsak posebej tvori svojo sliko. Menim, da je bila ta razdelitev prav srečna, če ne edino prava misel, šlo se je potem le za strukturo. In tu mi baš pride na misel izrek velikega Goetheja: Die Form ist das Geheimnis der meisten. Tendenco, varovati vtis celote in jednotnosti v skladbi, je brez ovinkov priznati g. skladatelju, prevladala pa je vsekakor misel, dati kar najprikladnejšega izraza toli tragičnemu momentu pesnitve, kar se je p. Hug. Sattnerju briljantno posrečilo. V detajlu kaže skladba skrbno, vestno delo, sad neprestanih študij. Tu ni čuti banalnih motivov, ni šablonskega razbiranja harmonij, pač pa v uporabi orkestra lepo rutino. Mogočna, energična fuga četrte slike je izborna v završetku. Silen je moški zbor pete slike s svojim zmagočnim spevom Jefteju. A najlepše, iskrenočutno zveni konec, bridko spoznanje nepremišljene prisega in nje izvršitev. Ta »odpusti dete mi ljubó, zgodi ti mora se tako«, pa kakor ga je naš Betteto zapel — zagrebe se v dušo in ne pride več iz spomina, toli nežne poezije je v tem izražene. Gotovo je, da je p. Hug. Sattner stopil s tem delom v izbran krog naših najboljših mož. Da bi nam podaril še več takih ali celo še popolnejših del!

O ostalih točkah programa naj se bolj sumarično izrazim! Več ali manj nudi vsaka zanimivost, vendar o svetovni koncertni vrednosti vsake posa-

mezne ne more biti govora v resni kritični razpravi, pravzaprav tudi ne v solidni reklam. Sattnerjev mešani zbor »Naš narodni dom« tako v ritmiki kakor v harmoniki, hodi večkrat po znanih potih, ki seveda radi tega še niso slaba. E. Adamič, silno produktiven skladatelj, je bil zastopan z dvema zboroma moški »Scherzando« in mešani »Zapuščena«. Oba zbora se gibljeta v moderni harmoniki takisto v slogu, vendar je bil utis mešanega zbora, odštevši nesrečni sopran solo, bolj ugoden kot oni moškega zbora, četudi se je zadnji bolj izvajal kot prvi. Sigurno težak za izvajanje je Kimovčev mešani zbor »Izgubljeni cvet«, manjka mu kompaktnosti, preveč je razpreden. Zelo prikupno je »Vabilo« skladatelja staroste Dav. Jenkota. Interesantno v koncepciji, se v mirnem toku kaj čedno reprezentuje, tako, da se je večini poslušalcev izmed a capella zborov najbolj dopadalo.

Dr. Švabovo »Dobro jutro« vsled svoje priprostosti, izbegajoče izhaja pota, je jako ljubko v svoji gracioznosti. O izvajanju moram priznati prednost moškemu zboru, kjer je bila dinamika vse bolj podana, glasovi v basu zvočni, v tenorju pač mnogo manj, v celoti pa krepki. Ženski zbor, katerega glavni kontingent tvorijo mlajše gospice iz učiteljskega in mestnega liceja, razpolaga s precej pastoznim altom, a semtertje nedostatnim sopranom. Pred

vsem pa manjka izpolnjenih in uglajenih glasov, sosebno v sopranu. Splošno se je ta preobširni program izvajal dobro, nekaj napak v deklamaciji, fraziranju, ritmiki in dinamiki gre pač na račun preobširnosti, ker bi trebalo še vaj.

Nesrečno izbrani sta bili solistki. Pa z altom bi še šlo, nikakor pa s sopranom. Sicer je bila že naprošena gospica Peršlova, ki pa je partijo vrnila, ker se je na oglasih niti omenjalo ni. Pač netaktnost, na katero se mora reagirati.

Piece de resistance celega večera je bil nastop gg. Betteta in Levarka. Prvi je res krasen v materijalu in deklamaciji, drugi sinoči ni bil razpoložen, zato tudi definitivna sodba ni mogoča.

Koncert je vodil koncertni vodja g. M. Hubad z energijo in brez poze, točno in obzirno tako orkester kot zbor.

Gosp. skladatelj p. Hugolin Sattner ter solisti so bili odlikovani z vencji.

Klavirski part je izvedla gospica Prelesnikova, ki je izvabila iz slabega instrumenta kar je pač mogla.

Koncert so počastili poleg drugih odličnih oseb g. dež. predsednik baron Schwarz, fin. ravnatelj in dvorni svetnik Kliment, predsednik dež. sodišča Levičnik in ekselencia divizijski Matuška.

Anton Svetek.

gotovimi pogoji se zopet pogajati z nemškimi strankami, če pokažejo tudi Nemci dobro voljo.

Klubovi načelniki so razpravljali o vprašanju, če se postavi na dnevni red vladna predloga na najetje posojila. Sklenilo se je, da sklepa zbornica o morebitni izpremembi dnevnega reda danes. Zagotovljena je za izpremembo dnevnega reda že večina, ker bodo glasovali za nemški Freisinn, Poljaki in krščanski socialci.

Nemški Freisinn je imel tudi sejo, v kateri so zahtevali, da se mora mesto nemškega krajanskega ministra takoj zasesti. V seji so tudi froclali Schreinerja, češ, če kaže, da bi bil zopet imenovan za nemškega krajanskega ministra. Schreiner je takoj izjavil, da bi bilo njegovo zopetno imenovanje za nemškega krajanskega ministra najboljši odgovor za bunko, ki se je zadalala Nemcem, ampak da bi zdaj po njegovem mnenju ne kazalo, da postane minister, ker je truden in nima nobenega veselja, da prevzame odgovorno mesto nemškega krajanskega ministra.

Velikonočne parlamentarne počitnice se prično 19. t. m. Zadnja seja bo 18. t. m. Zbornica se zopet snide dne 6. aprila.

Dr. Lueger in dr. Gessmann.

Najožji politični bojni tovariš umrlega voditelja krščanskosocialne stranke je bil dvorni svetnik dr. Albert Gessmann. V desetletnih skupnih bojih je igral dr. Gessmann za Luegerjem največjo vlogo. Kako sta se sešla ta dva moža in o prvih skupnih bojnih letih, pripoveduje dr. Gessmann sam:

»Ko sem se v poletju leta 1878 udeležil izleta mednarodnega kongresa železne industrije na Kahlenberg, se mi je ponudila ob povratku na Dunaj iz Klosterneuburga prilika, seznaniti se z dr. Luegerjem osebno na parniku. Dr. Lueger je stal osamljen na zadnjem delu krova; očitno so se ga ogibali udeleženci kongresa, zlasti pa liberalni občinski svetniki. Bil je pač osovraženi človek, ki je hotel vse prenoviti in prevreči, ki je grozil, da bo pregnal one nasičene gospode z njihovih sinekur, ki so jih zlorabljali. Njegova zunanost je odgovarjala mojemu mnenju, ki sem ga imel že dalje časa o tem ljudskem tribunu. Seznanila sva se. Sprva je govoril z menoj bolj mrzlo, ko pa sem razvil svoje politično naziranje, se je kmalu začel zaupno razgovarjati o svojih načrtih in namerah. Na ta način sva postala kmalu dobra prijatelja. Ko sem se poslovil pri sofijskem mostu od njega, sem bil popolnoma prepričan, da je Lueger najbolj sposoben za voditelja v boju proti liberalizmu. Zavedal pa sem se istočasno, da je tudi zame čas, vstopiti v politiko.

Luegerjev bojni klic je kmalu postavil nasproti liberalni stranki tekmeča — demokracijo. To je bil prvi naravni odporni pojav proti liberalizmu, ki je delal škodo. Njeno geslo je bilo: Varstvo gospodarsko slabjšim! Ta struja je bila sestavljena večinoma iz odpadlih elementov liberalne stranke, in bilo je v njej tudi nekoliko Judov. Ko si je pridobila nekoliko volivnih uspehov, je bilo opaziti pri mnogih demokratih vpliv velekapitalističnega denarja, drugi pa so se pustili zapeljati od lakomnosti po dobro plačanih službah in mandatih ter so se začeli pogajati z liberalci in sklepati z njimi kompromise. Tako je nastalo, da je celo demokratično gibanje kmalu zamrlo in so se demokrati zopet združili z liberalci. Leta 1893 je stal Lueger zopet popolnoma osamljen, jaz sem bil edini občinski svetnik, ki sem vztrajal ob njegovi strani. Takrat sva tvorila toliko zasmehovano stranko dveh mož; smatrali so naju za politična mrtveca, za človeka, ki nista razumela pravočasno prijadrti v velekapitalistično pristanišče. Nauk, ki smo ga dobili iz tega demokratičnega pojava in njegovega sramotnega konca, je bil, da židovstvo pri strankah s težnjami za ljudstvo le razdira in da se je v bodoče varovati tega plemena pri ustanavljanju novih strank.

Poklicati v življenje novo stranko iz nič, z nezadostnimi sredstvi, resnično ni lahka stvar. Od leta 1883 je izgledal položaj tako, kot da bi bil ves naš trud brezuspešen. Samo kljubovanje, ki se ne uda rade volje, in prepričanje, da zagovarjamo pravično stvar, nas je vzdržalo pokonci. Luegerjev silni pogum, ki se je na novo vzbudil po vsakem porazu, je vzbudil tudi mene, ter nam je pomagal v teh težkih časih. Delo sva si razdelila. Dr. Lueger je oskrboval agitacijo, pridobivanje množice na shodih, pridobivanje posameznikov za stranko v zasebnih pogovorih. Za to je bil dr. Lueger s svojo prikljivostjo in zunanostjo kar rojen.

Meni je bilo izročeno kot glavno v oskrb časnika. Urejeval sem tiste čase dva zakotna lističa — ki smo ju ponosno imenovali »naše časopisje« — ter pisal za velike nemške liste članke, v katerih sem vedno napadal liberalizem in priobčeval svoje statistike o pogubljivem vplivu židovstva. Nepozabni mi bodo tudi vedno večeri, ki smo jih preživeli vsak teden v hiši barona Vogelsanga, ki je brezdomno Nestor in zastopnik moderne, krščanskosocialne politike. Njegovo glavno stremiljenje je bilo, ohraniti, kar je bilo dobrega v tedanjem družabnem redu, a združiti skupaj z včasih zelo ostrimi zahtevami socialne reforme. Hiša barona Vogelsanga, v kateri so se takrat shajali številni mladi politiki, med njimi tudi knez Alojzij Liechtenstein, dr. Pattai in Schneider, da so se učili od mojstra in medsebojno duševno izpolnjevali, bila pravi rojstveni kraj naših socialnih reformatorskih idej.

Dnevne novice.

+ **Dr. Lueger in slovenska krščansko-socialna delavska organizacija.** Načelniku strankarskega vodstva avstrijskega krščansko-socialnega delavstva, posl. Leopoldu Kunschaku, je odpisalo predsedstvo »Izvršilnega odbora slovenskega krščansko-socialnega delavstva« sledečo sožalnico: »Ob smrti priljubljenega voditelja krščansko-socialne stranke tudi slovensko krščansko-socialno delavstvo globoko žaluje in sočustvuje z Vami. Teši nas v žalosti edina tolažilna misel, da bodo kršč. soc. ideje, ki jih je prominuli ljubljene ljudstva zmagovalno uveljavili v naši domovini, živele in učinkovale naprej.«

+ **Jasna beseda.** Liberalci ne morejo živeti, ne da bi si vedno domišljali stvari, ki jih ni. Tako zdaj bobnajo, da nam je boj zaradi cirilmetodarije neprijeten, da nam shod cirilmetodistov v nedeljo v »Mestnem domu« ni nič kaj prav vseč da se izgovarjamo itd. Nikar vendar! Nam je shod, ki ga sklicujejo liberalci vseh slovenskih dežela zavoljo cirilmetodarije nasprotno jako vseč, zakaj s tem dnem bo družba prešla popolnoma, z dušo in telesom, v liberalno režijo in bo zažgala za seboj vse mostove, ki drže v tabor slovenskega katoliškega ljudstva! In to nam je čisto prav in popolnoma po naših namerah, zakaj pravila za našo »Narodno obrambo« bodo kmalu potrjena in potem bo imelo slovensko ljudstvo narodno organizacijo na krščanskem temelju, cirilmetodarija pa bo omejena na majhen krog liberalnega špisburgerstva in frakarstva.

+ **Neki učitelji in učiteljice** v nekem trgu na Dolenskem smatrajo šolo, kjer imajo učiti le to, kar jim je zaukazano, za pripraven kraj, kjer se more delati propagando zoper slovensko katoliško stranko in sicer — poslušajte! — pod imenom rajnega Karola Kotnika! Dotični vzgojevalci mladine, ki sicer pri deželnem odboru pridno pritiskajo kljuje, otrokom v šoli dopovedujejo, da so le liberalni cirilmetodisti pravi »narodnjaki« in da je sreča Slovenstva v »naprednem cirilmetodstvu«. — Dobro je, da je naša mladina organizirana in se tem učiteljicam le smeje, kar je prav; ni pa prav, da so nekateri liberalni učitelji še danes tako predržni, ko vedo, da je na krmilu tisto katoliško ljudstvo, kojega kruh jedó in ki ga vseeno tako sovražijo. Zdi se, da bo treba zopet nekoliko zoper te elemente zaropotati, da bodo postali nekoliko bolj ponižni.

+ **Občni zbor slov. kat. društva za kamniški okraj** se vrši v nedeljo, dne 13. t. m., ob 4. uri popoldne v »Kamniškem Domu« v smislu § 8. društvenih pravil.

+ **Predavanje na Savi.** V nedeljo ob pol 8. uri zvečer priredi »Strokovno društvo« v »Delavskem domu« predavanje s krasnimi skiptičnimi slikami. Predaval bo profesor dr. Gruđen iz Ljubljane. K obilni udeležbi vabi odbor.

+ **Potujčevanje.** Na župnijski urad v Boštanju, p. Radna pri Sevnici, je poslal župljan iz Nemškega sledeč naslov: An Herrn Pfarrer in Poststein bei Lichtenwald Radnah Provintz unter Kreihn in Ostreich. — Kakšno je šele pismo, se lahko že iz tega spozna. Tako se pačijo naši ljudje in se potujčujejo.

+ **Vse slovenske zdravnike vabim na vseslovenski zdravniški shod,** ki se vrši v sredo, dne 16. marca, ob 6. uri zvečer v mestni dvorani v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Volitev predsedstva shodu. 2. Volitev slovenskega narodnega odbora, t. j. podpredsednika in treh delegatov za vseslovenski zdravniški zbor. 3. »Slovenski zdravniki in zakon o socialnem zavarovanju«. Po-

roča-primarij dr. P. DeFranceschi iz Novega mesta. 4. Slučajnosti. — Koj po shodu se vrši v isti dvorani mesečno zborovanje »Društva zdravnikov na Kranjskem«, h kateremu so izvenkranjski kolegi povabljeni kot ljubi gosti. Na dnevnem redu je predavanje prosekotorja dr. J. Plečnika: »Misli medicince o sodno-zdravniškem poslovanju«. — Zvečer prijateljski sestanek v hotelu »Union«. — Dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški, kot sklicatelj.

+ **Demokratska politika na Hrvaškem.** V katoliški »Vrhbosni« 5. t. m. odobrava duhovnik Mato Manjarić, da so se katoliški Slovenci izjavili za principe Hrvaške Seljačke Stranke, ki jo vodi Stjepan Radić. »Vrhbosna« izvaja, da je v tej stranki toliko prosvetljenega kmečkega ljudstva, da se tega ne more prezreti in da je za Hrvate neobhodno potrebno, da začno mesto državoprapnih fraz demokratično politiko, ker se bodo na ta način tudi približali Slovincem. — Radićeva stranka se zadnji čas zelo giblje in prireja neprestano shode.

+ **Proti novemu vinskemu davku.** Dunaj, 10. marca. Včeraj popoldne se je pod predsedstvom poslanca Mayerja vršilo zborovanje vseh agrarnih poslancev, na katerem se je sklenilo, da se odpislje zastopnike vseh kronovin, razen Galicije, k ministrskemu predsedniku in finančnemu ministru z zahtevo, naj vlada zakonsko predlogo o vinskih davkih potegne nazaj, ker bo drugače gotovo odklonjena. V deputaciji so posl. Mayer in dr. Weidenhoffer za Nižje Avstrijsko, Hauser za Zgornjo Avstrijsko, Rennwalner za Solnograško, Schraffe in Gentili za Tirolsko, Roškar, Markhl in Tomaschitz za Štajersko, dr. Hočevar in Povše za Kranjsko, dr. Rizzi in Spinčič za Istrijo, Faidutti in Strekelj za Gorisko, Walcher in Grafenauer za Koroško, dr. Ivčević za Dalmacijo, Vaclav Kotlař in Zulager za Češko, Schillinger in Brunner za Moravsko, Schilder za Šlezijo in Hornmuzaki za Bukovino.

+ **Grunwaldska jubilejska slavnost.** Krakov, 10. marca. Za slavnost na spomin zmage Poljakov nad Nemci pri Grunwaldu dela slavnostni odbor velikanske priprave. Slavnost se bo vršila mesca julija t. l. 15. julija se bo odkril spomenik zmagalcu pri Grunwaldu, jagelonskemu kralju Ladislavu. Ob tej priliki se bo tudi vršil velik historični slavnostni izprevod. Istočasno se tudi namerava prirediti veliko slavje poljskih sokolskih društev. Grunwaldska zbirka za obmejne šole je dosegla nad 1.000.000 kron.

+ **Slovenec pel novo mašo v Ameriki.** Poroča se iz Chicago: V nedeljo, 20. februarja, je v slovenski cerkvi sv. Štefana v Chicagi imel novo mašo č. g. Anton Schifferer. To je bila prva nova maša v tej cerkvi in zato so se je vsi farani prav zelo veselili. Č. g. Anton Schifferer je bil rojen v Stari Loki. Tam ima še mater, dva brata in dve sestri. V Ameriki pa ima brata duhovnika, č. g. John Schiffererja, ki je župnik v Gilbertu, Minnesota, med tamšnjimi Slovenci. Študiral je v starem kraju, bogoslovne študije je izvršil z izvrstnim uspehom v St. Paulu, Minn., potrdilo leto je študiral v Montrealu, Kanada, kamor je bil poslan od svojega škofa, da se tamkaj nauči francoskega jezika, katerega gospod novomašnik govori prav tako gladko, kakor angleški ali nemški jezik. Pri svojih študijah je bil — kakor kažejo njegova spričevala — vedno med prvimi. Mlademu in nadarjenemu gospodu želimo obilo blagoslova božjega v vinarstvu Gospodovem.

+ **Župnik Janez Kalan v Trstu.** Iz Trsta nam pišejo: Letos ima v Trstu pri Novem sv. Antonu slovenske postne propovedi č. g. župnik Ivan Kalan, in sicer trikrat na teden. Poleg tega uporablja svoj prosti čas za predavanja po okolici, ki so vselej dobro obiskana. Tako je predaval v nedeljo teden pri Sv. Ivanu v Marijini družbi, v Rojanu, večkrat že v tržaški Marijini družbi, nad vse zanimivo pa je bilo njegovo predavanje v torek zvečer pri Sv. Ivanu v prostorih »Konsumnega društva« o »narodno-socialnem delu«.

+ **Postojnsko jamo obišče** v prihodnjih tednih kneginja Elizabeta Windischgrätz, hčerka pokojnega prestolonaslednika Rudolfa. Pripelje se iz Miramara.

+ **Promoviran** bo jutri 11. marca 1910 na graški univerzi za doktorja prava g. Alojzij Rakun, sodni praktikant v Gradcu.

+ **Saški kralj** je prišel danes zjutraj v Pulj in bo izstopil v hotelu »Riviera«. Kralj bo obiskal našega, na Brionskem otoku bivajočega prestolonaslednika Franc Ferdinanda in njegovo soprogo vojvodinjo Hohenberg. Od tu se bo podal na naši vojni ladiji »Magnet« v Opatijo, Reko in Trst. V

tukajšnjem hotelu »Riviera« bo stanoval kralj pod imenom grof Hülsenberg.

— **Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand** je v torek dospel v Pulj in prisostvoval strelnim vajam tukajšnjega trdnjavskega topničarskega polka. Po končanih vajah se je prestolonaslednik vrnil zopet z motornim čolnom nazaj na Brionski otok.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** bo imelo mesečno sejo v sredo, dne 16. marca, ob 7. uri zvečer v mestni dvorani ljubljanski takoj po vseslovenskem zdravniškem shodu. Na dnevnem redu je predavanje prosekotorja dr. I. Plečnika: »Misli medicince o sodno-zdravniškem poslovanju«.

— **Mokronog.** Zopet smo imeli pri nas rodiljski večer. Kakor po navadi, tako so tudi pretečeno nedeljo naznačili v cerkvi rodiljski večer popoldne v šoli ter povabili vse očete in matere. Udeležba je bila obila; prišlo je do 250 ljudi, pa tudi učiteljstvo je bilo zastopano polnoštevilno, kar iz treh šol: domače, tržiške in trebelske. Predaval je gospod dr. Matija Hočevar na prošnjo domačega učiteljstva o otroških boleznih zares v poljudnem tonu ter govoril o rečeh, ki so morale vsakega zanimati. Ljudstvo mu je hvaležno iz dna srca, kar dokazuje dejstvo, ko se mu je domači gospod nadučitelj v imenu poslušalcev zahvalil ter rekel: »Hvala lepa za podučljivo predavanje gospod doktor«, je ljudstvo samo ponavljalo: »Hvala lepa, — zares je to podučno«. Nato smo potovali okoli sveta s skiptičnimi slikami s primerno razlago ter si ogledali znamenitosti posamičnih tujih krajev. Po končani predstavi pa se oglaš zopet gospod Pirnat ter priporoča skupno in vzajemno delovanje pri vzgoji naše mladine med domačo hišo in šolo, zlasti pa naj starši, vi očete in matere, skrbite za to, da se mladina ravna in živi po naukih, ki jih dobi v šoli ter sklenil svoj govor z besedami: »Blagor očetu in materi, ki imata dobre otroke, največja tolažba in opora jima bodo na stara leta! In glejte, to uči šola, podpirajte jo tedaj v njenih stremiljenjih!« Na svidenje zopet na velikonočni ponedeljek.

— **Foersterjevo opero »Gorenjski slavček«** bodo uprizorili v češkem narodnem gledališču v Brnu.

— **Ploj in Prusi.** »Straža« piše: Kakor javljajo dunajski listi, je bila dne 7. marca pojedina pri prusovskem poslaniku na Dunaju. Te pojedine se je udeležil samo en Slovan, in sicer naš spodnještajerski slogaš dr. Ploj. Njegovo hrepenenje po slogi ga je privedlo torej sedaj že tudi do tega, da se oficielno udeležuje prusovskih poedin. Prepričani smo, da bi pri Čehih ne mogli biti tak človek, ki se brati s Prusi, niti za trenotek več narodni zastopnik. Pri nas še nismo tako daleč. Toda upamo trdno, da bo kmalu prišel čas, ko tudi naš narod ne bo več maral za pojedinske prusovske prijatelje. Potrebno bi bilo, da Narodna zveza na Dunaju pokliče Ploja vsled tega na odgovor.

— **Skozi okno je skočila na dvorišče** dne 7. t. m. v Reki Amalija Ružič, rojena pl. Thian, žena trgovca Jožefa Ružiča. S težkimi poškodbami na glavi so jo prenesli v bolnišnico, kjer je kmalu zvečer umrla.

— **Obrtna vest iz Bleda.** Dne 28. marca t. l. priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadrugne bolniške blagajne na Bledu, Mlino št. 3. Vsi vajenci, kateri do učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismo prošnjo na obrtno zadrugo na ima podpisati tudi učni mojster in se mora najpozneje do 20. marca t. l. doposlati. Vajenci, kateri so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek 5 K kot pristojbino, vajenci od mojstrov, kateri niso člani zadruge, pa imajo vpslati 12 K kot pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno spričevalo, se sprejmejo k preizkušnji.

— **Slovenec ubit v Ameriki.** Iz Barbetona, države Ohio, se poroča: Dne 14. februarja je šel naš rojak Urban Kopač dela iskat. Ker pa dela ni mogel dobiti, se je kratkočasil po mestu pri rojakih in tudi v gostilni. Na večer je šel nekoliko iz mesta na obisk k rojakom. Pozno v noč se je vračal domov. Ali se je pripetila nesreča ali zločin, se ne ve. Dobili so ga namreč drugi dan ležati na ledu s prerezano glavo in tudi večjimi drugimi poškodbami. Oblastni je zadevo preiskujejo. Pokopali so ga dne 18. februarja na ondolnem pokopališču. Pokojnik je bil doma iz Rupe pri Kranju na Gorenjskem. Bival je v Ameriki 12 let in zapušča v starem kraju očeta in dve sestri.

— **Na gospodinjski šoli** na Vrhniki priredi deželni odbor drugi gospodinjski tečaj, ki ima namen vzgajati kmečka dekleta v gospodinjsstvu, vrtnar-

stvu, reji male živine itd. Pouk na tečaj je brezplačen, le za hrano je plačevati po 50 vin. na dan. Tečaj se pričene dne 1. aprila t. l. in bo trajal do 15. marca 1911. Sprejelo se bo vanj do 40 kmečkih deklet, v prvi vrsti one iz vrhniškega okraja. Pismene ali tudi ustne prošnje je vložiti do 20. marca t. l. pri vodstvu gospodinske šole na Vrhniki, kjer se izvedo tudi nadaljne podrobnosti.

Ljubljanske novice.

Ij Vabilo na redni občni zbor »Društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani«, ki se bode vršil dne 15. marca ob 6. uri zvečer v pritličju škofijskega dvorca po navadnem dnevnem redu. Ako ta občni zbor ne bo sklepčen, bode drugi ravno tam dne 22. marca ob 6. uri zvečer. — Odbor.

Ij Iz zapora ubegli Pogačar je res tukaj. Znano bode še, ko smo poročali, da je znani vlomilec, ki je svoj čas vlomil v šenklaškem župnišču in potem obšel v Gradiški petletno ječo Ivan Pogačar, rojen leta 1883 v Pozniku, pristojen v Cerklji pri Kranju 27. svečana, z nekim Warmutom pobegnil iz zaporov celovškega deželne sodišča. Sledovi, t. j. enake tatvine in vlomi po župniščih vodijo od Celovca proti Ljubljani in so takoj sklepali, da je to Pogačarjevo delo. Tudi o najnovejšem slučaju z g. Fr. Bizjanom v Sp. Šiški smo poročali. Izključeno ni, da sta Pogačar in Warmut ista semnjska sleparja, ki sta kočarja Ivana Bradača izvalila na Koslerjev vrt. Pogačar je srednje bolj močne postave, resnega simpatičnega obraza, črnih las in takih postriženih brk. Želeti je, da bi ta predrzni tat zopet prišel pod ključ. Da je Pogačar res tukaj, je sedaj gotovo, ker ga je nekega večera v Ljubljani srečal neki gospod, ki ga natančno pozna. Torej pozor!

Ij Grobišče v Štefanji vasi. — **Lobanje od Turkov poklanih kristjanov?** Odkrito grobišče na vrtu g. Florijana Lisjaka v Štefanji vasi si je včeraj ogledal ravnatelj deželne muzeja g. dr. Mantuan, ki je vzel zaradi nadaljnje preiskovanja tudi eno lobanjo s seboj. Kopanje se nadaljuje. Vseh lobanj se je izkopal nad 100. Med njimi so tudi kosti petih psov in nekaj konjskih. — O celi zadevi smo se informirali pri g. dr. Mantuaniju. Značilno je, da so se našle samo glave brez vsakih drugih znakov. Lobanje so napolnjene s prstjo in strte. Kostje so popolnoma izmrogane, strohnjene ter popolnoma lahke. Iz tega se dá sklepati, da so lobanje že mnogo časa v zemlji. Ako bi bile iz francoskih časov, ki morale biti bolj ležke. Glave so pokopane v dolžini 65 metrov. Bržkone je bil na onem mestu svoje dni kak dolg jarek, v katerega so glave nametali. Večinoma leže lobanje z obrazom proti dnu. Zakopanih je gotovo več stotin glav, kar dokazuje tudi dejstvo, da se nam je danes poročalo, da so zopet odkrili okoli sto lobanj. V katerem času so bile te lobanje zakopane v zemljo, se ne dá doslej še natančno določiti, ker je treba za tako preiskavo dalje časa. Značilno je tudi to, da so glave zakopane na bregu starega toka Ljubljanice. Bržkone so te glave bile zakopane v zemlji še iz turških časov. Turki so namreč truplom odrezali glave, trupla zmetali v Ljubljano, glave pa natakili po svoji navadi na kole. Ko so Turki izginili iz ljubljanske okolice, so prišli iz skrivališč domačini ter pokopali odrezane glave. O pasjih kosteh se sode, da so psi glodal odrezane glave, ljudje pa so jih pobili in zakopali skupaj s toliko množino glav v jarku. Da so lobanje iz turških časov, govori tudi to, da Francozi niso rezali glav, vsaj v toliki množini ne, ter bi se moralo v tem slučaju najti tudi trupla. — Celo grobišče se je fotografiralo. Treba bo pa še natančnih nadaljnjih preiskav.

Ij Gospod J. N. Roeger, spoštovani glavar Roegerjeve rodbine, je tekoči teden praznoval 68letnico svojega rojstva in 36letnico, kar je ubožni oče ljubljanski. Kakor čujemo, je postavil g. Roeger krono svojemu delovanju za ubožce s tem, da je založil ustanovo v znesku 6000 K za ljubljanske reveže. Ko beležimo to plemenito dejanje, čestitamo dobrotniku ter mu želimo, da bi še mnogo let zdrav in čil preživel v krogu svoje ljubljene rodbine.

Ij Podzemeljski mlini so zadnje čase začeli mleti po mestu in so bili že prenehali. Predsinočjem pa so zopet neznani skušali vlomiti v kazinsko klet, ker je bil pa zapah premočan, so morali oditi brez plena. Nato so šli v hišo na Turjaškem trgu št. 1 ter potom v loma odnesli trgovcu g. Verbiču nekaj vina. Tudi v pisarno c. kr. učiteljskega so v noči od 7. na 8. prišli ter tam vlomili v mizni predal in odnesli nekaj de-

sete in dva koleka po 1 K, vinarje pa so pustili. Policija je postala vsled teh drznih vlovov zelo pozorna in posrečilo se ji je že drugi večer po zadnjem vlovu lopova dobiti v pest. Ko je namreč predsinočjem policijski stražnik patroliral pri c. kr. II. državni gimnaziji, je opazil pri postopju stikati nekega neznanca. Ponočni obiskovalec je, opazivši varnostnega organa, skočil čez železno ograjo in — na nji za suk-njič med nebom in zemljo obvisel. Stražnik je takoj skočil k neznanecu in ga prijel. Ta se mu je začel braniti in ko je to opazil nek gospod, je priskočil stražniku na pomoč, ki ga je potem vklenil in odpeljal na magistrat. Na stražnici so v aretovancu spoznali silno nevarnega vlomitelja Ivana Pavliča, rojenega 1884. v Kosezah, pristojnega v Vodice v kamniškem okraju. Takoj so bili na jasnem, da je to pravi podzemeljski mlinar, ki je tudi v gimnaziji poskušal svojo srečo, a ga je doletela usoda. Pavlič, običajno imenovan »Janček«, je bil že petkrat predkaznovan zaradi tatvine in je zadnjo največjo kazen štirih let prestal leta 1904. Nekoč je ušel trgovcu Staculu, ko ga je lovil. Zgrabil ga je za havelok, si ga je Pavlič naglo slekel in stekel. Občinstvo, posebno pa nedeljski izletniki ga bodo dobro poznali. To je isti Pavlič, ki je vedno hodil po gostilnah po deželi kot glumač, »jedel kamenje in ogenj« ter igral druge take burke ter se s tem kril, da se preživlja. Ponoči pa se je vtihotapljal iz okolice v mesto in tukaj iskal svojega plena. Pavlič je zelo gibčen, navihani in precej simpatičen, toda delomržen. Zadnje čase je po gostilnah po deželi tudi deklamoval o september-skih dogodkih in zato pobiral denar. Pri aretaciji so dobili pri njem svetilko in vlomilno orodje, hranilnično knjižico z vlogo 100 K in 51 K denarja. »Janček«, ki ima v mestu tudi prepo-veden povratek, se dela popolnoma nedolžnega, kar mu pa ne bode dosti pomagalo. Varnostna oblast, kakor občinstvo pa so lahko zadovoljni, da je prišel v kletko ptiček, ki bi bil prizadejal še nedogledne lopovščine, brez katerih on sploh ne more živeti.

Ij Streljal je danes ponoči nočni čuvaj, ki je videl, da sta zbežala v obližju Westrovega gradu v Golovec dva sumljiva nočna elementa. V dotičnem okolišču so našli tudi izpraznjen cerkven nabiralnik. Bržkone to nista bila prav priporočljiva golovška posetnika.

Ij Aretovana priča. Te dni je bilo zaslišanih pri policiji nekaj prič v zadevi nekega tovarniškega delavca, kateremu so baje v soboto zvečer fantini iztrgali denarnico z 10 K denarja. Med temi pričami je bila tudi natakarka Ana Weberjeva iz Medvod, ki je imela na sebi sivo krilo, katero je bila ukradla svoji prejšnji gospodinj, kar je tudi priznala. Ker je bila osumljena tatvin obleke in denarja svojim prejšnjim gospodarjem, jo je policija vtaknila v zapor ter oddala sodišču.

Štaterske novice.

Š Umorjeno zavlekel na železniški tir. V torek, dne 8. marca se je pričela pred porotniki obravnava zoper Antona Kmetec, posestniškega sina iz Gornjih Jablan, okraj Ptuj, ki je osumljen, da je v decembru leta 1909. ustrelil svojo ljubimko Marijo Frangež ter jo potem mrtvo zavlekel na železniški tir, kjer ji je potem vlak odrezal eno nogo in roko. To je Kmetec storil z namenom, da bi se potem mislilo, da se je Frangež sama vlegla na progo. Našlo se je tam tudi listek, kjer je bilo napisano, da Kmetec ni kriv. Ta listek je bil ravno usodepoln za obdolženca. Izvedenci so namreč spoznali, da je ta listek pisal Kmetec sam. — K obravnavi je poklicanih mnogo prič, ki pa pridejo mnogokrat v nesoglasja. — Obravnavi predseduje višjesodni svetnik Voušek. Zagovornik je dr. Mravlag. Sodna dvorana je vedno nabito polna občinstva. — Danes se nam poroča iz Maribora: Porotniki so z 8 proti 4 glasovom potrdili obtoženca krivim, **nakar je sodišče obsodilo morilca na smrt na vešalih.** Ko je Kmetec čul obsodbo, se niti zganil ni ter je le v nemščini odgovoril, da je obsodbo razumel. Medtem, ko je bil Kmetec v preiskovalnem zaporu, je njegovega očeta ubil njegov svak Lah, ki je pa tudi pred par tedni umrl v mariborski kaznilnici. To so pač sadovi nemškiutarske vzgoje.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. LUEGERJEVA SMRT.

(Glej »Slovenčev« posebno izdajo.)

Dunaj, 10. marca. Dr. Lueger je včeraj cel dan in danes celo noč ležal nezavesten, na zdravniške poizkuse ni

nič reagiral, vedno večji so bili posledki dihanja, dokler je končno zjutraj ob 8. uri 5 minut zastalo zadnje dihanje v njem. Vsi hodniki mestne hiše so bili polni ponoči in zjutraj ljudi, ki so obupani čakali vesti iz bolniške sobe. Smrt dr. Luegerju ni povzročila nobenih bolečin več. Ležal je v popolni nezavesti, ko mu je prenehalo biti srce. Iz vseh dunajskih okrajev romajo množice k mestni hiši. Na tisoče ljudstva stoji okoli mestne hiše, raz katere vihrajo velikanske črne zastave.

DR. LUEGERJEVI ZADNJI TRE-NOTKI.

Dunaj, 10. marca. O dr. Luegerjevih zadnjih trenutkih se še poroča: Nekaj minut pred 8. uro so zdravniki spustili v predsoba čakajoče osebe v bolniško sobo, kjer je ležal dr. Lueger v zadnjih vzdihljajih. Bili so tu: minister dr. Weiskirchner, dr. Gessmann, dr. Ebenhoch, podžupan, magistratni ravnatelj, mnogi občinski svetniki. Vsi so poklekli in prošt votivne cerkve je molil molitve za umirajoče. Pet minut po 8. uri zjutraj je zašepetal zdravnik dr. Pupovac, ki je bil sklonjen nad bolnikom: »Dokončano je!« Lueger je bil mrtev. Ob četrta na devet so že zaplapolale črne zastave z dunajskega rotovža, pol ure pozneje pa se je prvi oglašil mrtvaški zvonček votivne cerkve, nakar so pričeli zvoniti mrtvaški zvonovi vseh dunajskih cerkev, naznanjujoč Dunaju, da najpopularnejšega župana, ljudskega dr. Luegerja ni več med živimi.

DR. LUEGERJEVA POLITIČNA OPOROKA.

Dunaj, 10. marca. Listi poročajo, da je dr. Lueger zapustil politično oporoko, ki je datirana z dnem 1. februarja leta 1907, torej je bila pisana v času, ko je dr. Lueger prvokrat resno obolel. Dr. Lueger pravi v oporoki, da nalaga svoji stranki, naj nikdar ne postane izredna zastopnica samo enega stanu, naj postane ne samo zastopnica agrarnih interesov, pa tudi ne drugih specialnih interesov, pravična zastopnica vseh slojev; meščanstva, delavstva, inteligence, pa tudi kmetov. V prvi vrsti pa naj gleda na komunalno vodstvo dunajske občine. Dr. Lueger nalaga svoji stranki, naj njegovo stališče proti Ogrski v vseh slučajih odločno vzdrži.

Dunaj, 10. marca. Na dr. Luegerjevi politični oporoki so kot priče podpisani princ Liechtenstein, dr. Gessmann, dr. Weiskirchner, ces. svetnik Mayer, ravnatelj Appel in občinski svetnik Klotzberg.

DR. GESSMANN — NOVI DUNAJSKI ŽUPAN.

Dunaj, 10. marca. V svoji politični oporoki je dr. Lueger tudi izrazil željo, naj postane njegov naslednik na županskem stolu sedanji trgovinski minister bivši magistratni ravnatelj dr. Weiskirchner, pa to željo je dr. Lueger, kakor se v krščansko-socialnih krogih zatrjuje, pozneje izpomenil, ko je bil dr. Weiskirchner imenovan za ministra, kajti dr. Weiskirchner radi svojega razmerja do Bienenrtha in sedanje vlade kot minister ne more odstopiti. Dr. Luegerjev naslednik kot dunajski župan bo dvorni svetnik bivši minister dr. Gessmann.

CESAR IN MRTVI DR. LUEGER.

Dunaj, 10. marca. Takoj po smrti dr. Luegerjevi so obvestili cesarja, člane cesarske rodbine, ministrskega predsednika in predsednika drž. zbora. Cesar je poslal sestrama dr. Luegerja sožalno pismo, v katerem pravi, »da je globoko ginjen ob smrti za Dunaj prezaslužnega župana dr. Luegerja in izraza sestrama svoje sožalje in sočutje«. Cesar se udeleži pogreba dr. Luegerjevega. Pričakoval bo krste z dr. Luegerjevim truplom pri glavnem portalu cerkve sv. Štefana, navzočen bo pri blagoslovljenju trupla, nakar se odpelje zopet nazaj v svoj двореc.

Dunaj, 10. marca. Cesar je poslal sožalno izjavo tudi prezidiju obč. sveta.

VENEC PRESTOLONASLEDNIKOV.

Dunaj, 10. marca. Opoldne se je skozi množice, ki oblegajo mestno hišo, pripeljala kočija, v kateri je ležal vенеec, katerega je poslal na krsto umrlega voditelja krščanskih socialcev prestolonaslednik Fran Ferdinand.

SOŽALNICA PARLAMENTA.

Dunaj, 10. marca. Dopoldanska seja drž. zbora je bila posvečena sožalnici po dr. Luegerju. Vsi ministri, predsednik in vsi podpredsedniki so prišli v zbornico v črnih oblekah in črnih kravatah. Galerije so bile prenapolnjene. Predsednik dr. Pattai je govoril iskreno sožalnico, v kateri je dr. Luegerja označil za moža ljudstva in prijatelja vseh zatiranih. Takoj, ko je dr. Pattai zavzel svoje mesto, so že vsi poslanci vstali in govor stoji poslušali, nakar

se je seja v znamenje sožalja takoj zaključila.

POGREB DR. LUEGERJEV BO V PONEDELJEK.

Dunaj, 10. marca. Pogreb dr. Luegerja bo v ponedeljek 14. t. m. ob pol 12. uri dopoldne. Sprevod se bo pomikal iz rotovške ljudske dvorane, kjer bo dr. Lueger na mrtvaškem odru, po vseučiliški cesti, Ringu, Kärntnerici, na trg sv. Štefana, kjer bo truplo v cerkvi sv. Štefana blagoslovljeno, potem preko Rotenthurmske ceste, Franc Jožefovem nasipu, na Aspernski trg, kjer se glavni sprevod razpusti. Potem se pomika del spreveda po Landstrasse, Hauptstrasse, na centralno pokopališče. Ker se računa, da bo pri pogrebu nad en milijon ljudi, bodo ceste, ki vodijo v notranje mesto, že več ur pred pogrebom zaprte. Ob cestah bodo stali vojaki v špalirju.

NOVI NAČELNIK NEMŠKE KRŠČ.-SOCIALNE STRANKE.

Dunaj, 10. marca. Novi načelnik nemške kršč. socialne stranke bo izvoljen v ponedeljek v dvorani dunajskega obč. sveta. Na razna načelniška mesta v drž. zboru in v nižjeavstrijskem dež. zboru se bodo vršile volitve v dotičnih korporacijah.

SOŽALNE IZJAVE.

Dunaj, 10. marca. Katoliški poslanci so v svojih klubih sklenili posebne sožalne izjave, v katerih povdajajo dr. Luegerjeve zasluge za krščanstvo in njegov odlični, neizprosni boj proti liberalizmu.

RUSKI CAR V SMRTNI NEVAR-NOSTI.

Peterburg, 10. marca. Ko je včeraj dvorna kočija z ruskim carjem hotela zaviti v Karavansko ulico, je nakrat privozil električni voz. Voznik je voz zavrl v zadnjem trenutku. Osebe, ki so bile v električnem vozu, so padle druga na drugo in je nekaj oseb ranjenih. Carjev voz je švignil mimo komaj za las oddaljen od električnega voza. Car se je zelo prestrašil. Voznik električnega voza je dobil bogato nagrado, carja spremljajoči častnik - nadzornik je pa odstavljen.

ŠTRAJK ŽELEZNIČARJEV V AMERIKI.

Čikago, 10. marca. 88 odstotkov vlakovodij in kurjačev je sklenilo stopiti v štrajk, da dobe višje plače.

Cerkveni letopis.

Ij Konference v stolnici so se v nedeljo zvečer pričele. Dosedaj smo slišali tri govore gospoda patra Fröhlich. V nedeljski konferenci je govoril o predpogojih vere ter dokazal istinitost sv. evangelijev, katere protestantizem že več stoletij baje »očičuje«, tako da od njih skoraj nič več ne preostaja, in istinitost čudežev, katerih se boji racionalizem ter jih trdovratno zametuje. Predmet druge konference je bilo božanstvo Kristusa o. o. Da je Izvičar Bog, je dokazal iz njegovega življenja in iz njegovih čudežev, na katere se je skliceval Izvičar sam, in iz prerok, katere so se v njem uresničile in izpolnile. Govori so mikavni, lahko umevni in jako prepričevalni ter jih toplo priporočamo zlasti onim, ki so trdni v veri, da se njih versko prepričanje še bolj spopolnuje in okrepuje. Dosedanja udeležba je dovoljna. Začetek konferencij vsak večer ob sedmi uri.

Pokojnine propadlim poslancem.

V ustavnem odseku poslanske zbornice je v petek omenil posl. dr. Heiling, naj država plača določeno pokojnino poslancem, ki pripadajo parlamentu gotovo dobo ter so brez sredstev, v slučaju, da izgube svoj mandat ali pa ga ne morejo več izvrševati. Pernerstorfer se je takoj zavzel za stvar ter je opozarjal na Francosko, kjer dobivajo dosluženi poslanci, ki izgubijo mandat, letno subvencijo od države. Razumemo Pernerstorferjevo socialno-demokratsko navdušenje za francosko republiko, vendar pa bi se uprli, ako bi se hotele francoske navade upeljati v Avstrijo. Med vzorne parlamente se gotovo ne more prištevati francoska zbornica. Glede na korupcijo francoskega parlamentarizma gotovo nobeden drug ne prekaša. Ko je nova socialno-demokratska-radikalna večina podvojila dijete poslancev in upeljala nekako pokojnino, se je ves svet smejal tej socialni reformi, ki misli v prvi vrsti samo nase. Poslanci, ki izgube svoj mandat, to se pravi, da jih volivci vržejo čez prag, naj dobe pokojnino! To je vendar atentat na svobodno mišljenje volivcev! Če gospodje Wolf, Resel itd. propadejo pri volitvah, naj žive potem še na stroške davkoplačevalcev! Tako daleč pa vendar ne sme priti avstrijska dobroduša.

nost! Ali ni sedaj nujnejših socialno-političnih zahtev v državnem zboru kot starostna in invaliditeta preskrba ljudskih zastopnikov? Imenitno je res, da se v poslanski zbornici, v kateri se ni zagotovljena delavnost, govori o takih stvareh. V trenutku, ko država niti dežele ne vedo, kje naj vzamejo denar za najnujnejše potrebe, ko se povsod pojavlja skrb pred novimi davki, ko se ta ali ona struja davkoplačevalcev dviga proti novim obdavčenjem, v takem času zahtevati pokojnine za poslance, se nam zdi nekoliko preveč, posebno če podpirajo take zahteve socialni demokrate, ki principijelno odklanjajo vse davke. Kakor se poroča, posl. Heilinger ni tozadevno ničesar predlagal v krščansko-socialnem klubu, in se vsled tega smatra njegov predlog kot čisto osebni. Tudi so se pozneje krščanski socialci odločno izrekli proti. Vprašanje je le, če bodo rdečkarji zavrnili ravnotako Pernerstorferjevo navdušenje za pokojnine poslancem.

RUSIJA IN OBISK BALKANSKIH VLADARJEV V PETERBURGU.

Z ozirom na glasove zunanjih, osebno dunajskih listov, da je obisk bolgarskega in predstoječi obisk srbskega kralja v Petrogradu naperjen proti Avstro-Ogrski in Turčiji, piše oficijozna »Rossija«:

»Za vsakega nepristranskega opazovalca mora biti jasno, kako neutemeljena so vsa sumničenja inozemskega časopisja, češ, da stremi Rusija za čim drugim, nego za tem, da se ohrani »status quo« na Balkanu, in da je to nezdružljivo z dobrim razmerjem napram Turčiji in Avstro-Ogrski. Treba samo pazljivo čitati napitnici, ki sta bili izmenjeni med carjem Nikolajem in med kraljem Ferdinandom v Carškem selu, da se prepriča, kako neutemeljeno se pripisuje Rusiji in Bolgariji tajne načrte. Napitnici sta prežeti od ideje ljubezni do miru. Ista ideja je bila tudi temelj komunikeja, ki je bil izdan ob odhodu kralja Ferdinanda. Obisk imenovanih balkanskih vladarjev torej ne sme vzbujať nikakih bojazni. Oba obiska imata popolnoma oficijelni značaj. Nič čudnega ni, da bolgarski in srbski kralj obiskujeta najprvo ruski dvor. Tradicionalne zveze Rusije z balkanskimi državami utemeljujejo to popolnoma. Ta okolnost ne sme dati niti najmanjšega povoda, da bi se rusko vladno sumničilo kakih namer proti Avstro-Ogrski, ali Turčiji. Kar se tiče posebno Avstro-Ogrske, so vsa sumničenja, ki so bila izražena v listih, izključena že radi spravljivega stališča, ki je je Rusija zavzela v vprašanju vzpostave normalnih diplomatskih razmer. Bližnja skupnost ruskih vodilnih krogov s srbskimi in bolgarskimi bo najlepše jamstvo za mir in red na Balkanu, za čemer gredo popolnoma odkritorsorčna prizadevanja ruske vlade.

HRVAŠKI BAN V BUDIMPEŠTI. — RAZŠIRJENJE VOLIVNE PRAVICE NA HRVAŠKEM.

Budimpešta, 8. marca. Ogrski biro poroča: Hrvaški ban dr. Tomašić je danes predpoludne posetil ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervaryja, ki je povabil bana na obed. Ban odpotuje jutri popoldne na Dunaj, kjer bo v četrtek zaprišežen od cesarja kakor tajni svetnik. Tekom jutrišnjega dne bo ban poročal ministrskemu predsedniku o položaju na Hrvaškem. Hrvaška politika stoji pred raznimi reformami. Med temi zavzema prvo mesto razširjenje volivne pravice na Hrvaškem. Po tem načrtu se število hrvaških volivcev pomnoži v taki meri, da bo številno razmerje odgovarjalo približno številnemu razmerju sedanjega ogrskega volivnega razmerja. Razširjenje hrvaške volivne pravice povzroča v hrvaških političnih krogih veliko zadovoljstvo.

Znanost in umetnost.

* Jules Verne: Pet tednov v zraku. Trije Angleži raziskujejo Afriko. Po zapiskih dr. Fergusona. Iz francoskega prevel A. Kos. Ljubljana 1910. Tiskal in založil Dragotin Hribar. — Znanstvenih pridobitev izkustvenih ved ne razširjajo nobena druga dela na zanimivejši način, kot slavni Jules Vernejevi romani. In vendar se ta pisatelj ne poslužuje niti ljubezenskega pripomočka, s katerim si drugi leposlovci skušajo osvojiti čitajoče občinstvo. Povesti slone na resničnih znanstvenih podatkih iz geografije, etnografije, fizike, kemije, geologije, botanike, zoologije. Tudi to delo dokazuje, da je Jules Verne mnogo študiral za svoje spise. Pozna slovenskega afriškega misijonarja Knobleharja. Imenuje ga med

slavnimi afriškimi raziskovalci (stran 10.). Četudi je glavni namen poučevati, pripoveduje silno kratkočasno. Prizor, kakor je zgodba s 30letnim misijonarjem lazaristom, ki ga rešijo po dvadnevem mučenju iz kanibalskih rok, pa umrje vsled prestanega trpinčenja in ran svetniško smrt, gane in seznanijo ob enem z zamorci, rastlinami in rudami. — Prestava je natančna. Jezik čist in pravilen. Prevajavec je isti, ki je napisal v »Dom in Svetu« leta 1907 in 1908 razpravi »Svetovni jezik« pod imenom A. K., in »Kaj je z občinim jezikom?« Studija o najnovejšem gibanju pod imenom A. Kres. J. Bočnik.

Trdovraten kašelj

in druge prsne bolezni, na katerih trpe mladi in stari se hitro olajšajo in premagajo s **SCOTT-ovo emulzijo**. Že kratka uporaba Vas bo prepričala o tem na Vašo veliko zadovoljnost. Najboljši učinek

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijam znakom SCOTT-ovega ravnanja!

SCOTT-OVE EMULZIJE

se opira na čistost in redilno moč njenih sestavin in predelavanj po SCOTT-ovem ravnanju, vsled česar je ista lahko prebavna celo za najslabši želodec.

SCOTT-OVA EMULZIJA

je neprekosna in velja za neprekosno vzor emulzijo.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

Globoke žalosti potrta naznanja vsem sorodnikom, znancom in prijateljem prežalostno vest, da je njen predobri, nepozabni soprog, gospod

Mihael Finžgar

kamnoseški mojster

danes ob 2. uri zjutraj po dolgotrajni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v starosti 40 let mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega pokojnika se bo v petek dne 11. t. m. ob 4. uri popoldne slovesno blagoslovilo in preneslo na pokopališče k Sv. Križu. Sveče maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Tomačevo, dne 10. sušca 1910.

Katarina Finžgar
soproga.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze sožalja povodom smrti naše iskrenoljubljene soproge, oziroma predrage mamice in stare mamice, gospe

Uršule Zalokar, roj. Žitko

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, zlasti vsem onim ki so predrago ranjko v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

Osobito se zahvaljujemo domačemu gospodu župniku za zadnjo tolažbo, dalje gospodu župniku Ludoviku Schifferju za asistenco pri spremstvu in pokopu; posebej gospodu deželnemu poslancu Fr. Košaku, gospo soprogi, gospodu šolskemu voditelju I. Cerarju in znancom iz Škocijana ter Velikih Lašič za vdeležbo; gospodu dr. Fran Raznožniku za požrtvovalno zdravljenje v težki bolezni; slednjic gosp. Antonu Lavriču za izbornu cerkveno petje in orgljanje.

Tebi pa, predraga ranjka, johanimo vsi trajen spomin! Počiva mirno v Gospodu.

Kopanj-Ljubljana, 10. marca 1910.
Žalujoči ostali.

Krojaškega pomočnika

dobrega in enega ali dva učenca sprejme takoj **Franc Jeriha**, Smartno pri Litiji.

Službo išče zaveden Slovenec v pisarni kot

knjigovodja

ali tudi za vsako pisarniško delo, več tudi nemškega jezika, stenografije in strojepisja. Nastop 15. maja ali 1. junija. Naslov pove upravnistvo »Slovenca«.

URADNIK

obenem **knjigovodja**, zmožen dvojnega knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence išče primerne službe. Položi tudi kavicjo. Prijazne ponudbe pod »Zanesljiv« 674 na upravnistvo »Slovenca«. 3—1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in postaja **Roč v Istri**, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Več tesarskih pomočnikov

sprejme takoj proti dobri plači **Franc Grum**, tesarski mojster v Mostah.

Posestvo

je na prodaj, ki meri 5 ha 59a. To je približno 10 oralov, ter hiša z gospodarskim poslopjem. Hiša je pripravna tudi za vsako obrt in je poleg farne cerkve. Na prodaj je tudi hiša v Novem mestu. Tudi pripravna za vsako obrt. Bolj natančneje se izve pri **Jožetu Avsecu**, vrvarju in posestniku v Novem mestu, nasproti poštnega urada, ali zraven kavarne »Central«. 670 1

Sukneno in moderno blago za moške obleke v največji izbiri priporoča po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj trdke čez 40 let!

Natakarico

na račun, ki bi položila nekaj varščine in pomagala v prostem času tudi v kuhinji sprejme takoj **Franc Gostiša** v Gor. Logatcu.

Grand Hotel Union

The Royal Bio

Danes, četrtek zvečer ob 8. uri

velika predstava s polnoma novim, krasnim sporedom. 669

Več stotov sena

prve vrste in detelje je na prodaj blizu Ljubljane. Več se izve pri gospodu **Karolu Strukelj**, posestniku, **Novi Vodmat**, **Zaloška cesta števil. 14.** 672 3—1

Gostilna s koncesijo

v sredini mesta odda se takoj. Kje, pove uprava lista.

KOŽARSKA TOVARNA

sprejme za takojšnji nastop spretnega **knjigovodjo**, ki je tudi korespondent, mora govoriti razen slovenskega in nemškega jezika hrvaški, event. italijanski, več strojepisja in stenografije. Prednost imajo samci in oni, ki poznajo kožarsko stroko. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Knjigovodja«. 663 3—1

Prihranite vsak dan

4-80 do 24 kron, ako zavzivate železnato vino s **kino lekarja Piccoli-ja** v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Poliliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. — Naročila proti povzetju. 3281

9 lepih travnikov

je na prodaj. Več se izve na Dolenjski cesti gostilna »pri Plankarju«. 671

Zaslужek.

Plodonosen posel si more vsakdo preskrbeti s

pletilnim strojem

ILIRIJA

Oddaljenost ni nikaka zapreka. Pojasnila in prospekte pošilja vsakomur proti vpslatvi 60 vin. v 613 znamkak 5—1

Domača pletilna industrija Ljubljana, Sv. Petra cesta 44.

Zastopnike

ki so dobro upeljani pri dobrih zasebnih odjemalcih, izorjeni in marljivo, sprejme proti visoki proviziji reelna tkalnica. Le prav dobro priporočeni gospodje naj pošljejo svo-

je ponudbe na

Josipa Kňup-a

tkalcovna, Hronov n M. Cechy.

Tubuli fumales

cum herba Cannabis indicae dosim Sig. cigaret iz indijske konoplje. S tem receptom se dobi v vsaki lekarni le proti zdravniškemu predpisu, škatljica po 1 krono. Ob enem so sredstvo proti astmi, učinkujejo pomirjevalno in boli lajšujoče na spolne organe.

Edini izdelovatelj **lekarnar Trnkoczy** v Ljubljani, Kranjsko.

531 10—1